

300 år gammel grube på Hersjøfeltet Røros, i ca. 1000 m høyde godt sikret naturligvis!
Odd Valmot.

GRUBENE

Fjellet ligger blankt og dødninggrått.
Flate flyer lyser hvitt og vått
Røken fra den honninggule sky
fyller natten med et visst gry.
Frem av dagens hvite sne i øst
vokser der en dump, sørgmodig røst.
Gruben kaller på sin sjel og kropp.
Hjulet venter på dig. Bror, stå op.
Dypt i berget går den mørke stoll.
Trappesjakten gaper våt og kald.
Lukter vondt av rå cement og jern.
Gaten brummer, drønnende og fjern.
Bak dørens rute, inne hos dig selv,
går stollen under alle takers fjell.
Snart knirker fjelen der hvor foten trår.
Trallen ruller. Heisehjulet går.
Bøi nakken dypt, la hånden stå parat
og foten løpe flinkt, så får du mat.

Rolf Jacobsen.

Fjols til fjells

HARALD E. FOLDEN

Tegninger: GJERTRUD KVISVIK

Denne kjente, assosiasjonsskapende tittelen kan med visse modifikasjoner være betegnende for lærerskoleklasse 4 f, Trondheim off. lærerskole. For å underbygge noe av dette, følger her beretningen om klassens opplevelsrike utflukt til Trollheimen, sommeren 1970:

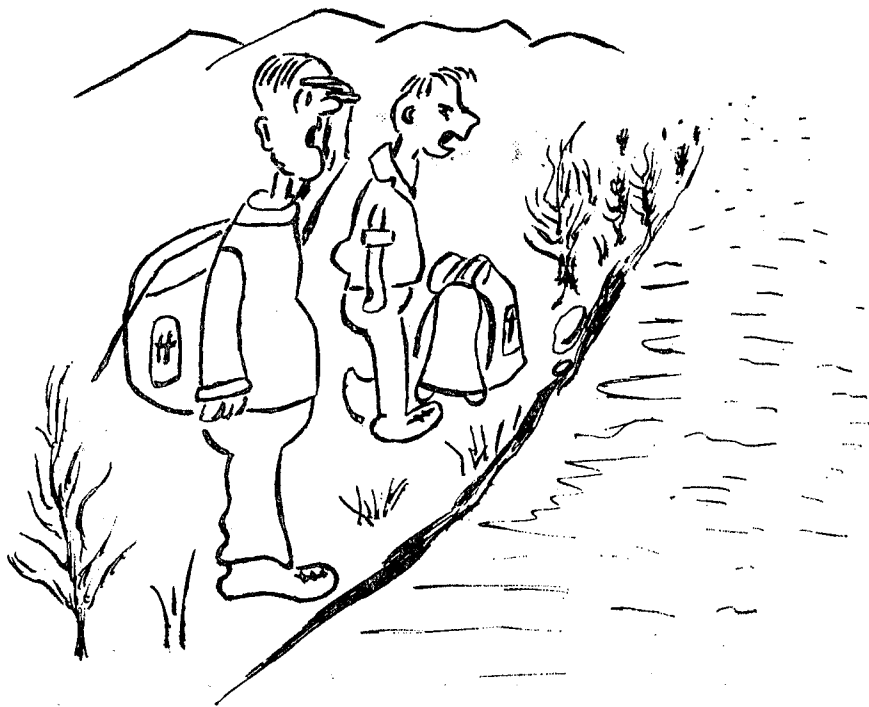
Mandag 31. august opprant med sol og industrirøyk over gamle Trondheim. Og ved avtalt tid stod en flokk studenter utenfor lærerskolen, klar til å dra fra byens støv, ståk og bråk, for å søke rekreasjon og faglig inspirasjon i Trollheimens trygge favn.

For øyeblikket stod de rundt rektor og diskuterte et problem. Man var nemlig blitt klar over at halve klassen glimret med sitt fravær, av en eller annen merkelig grunn. Dette faktum ga flere anledning til å komme med rent personlige betraktninger over klassesolidaritet og livet i alminnelighet. Rektor, som alltid hadde sagt så mye pent om vår klasse, trodde ikke sine egne øyne, det var kanskje best for alle parter.

Ellers var en del av de frammøtte av den oppfatning at klassens sterkt asosiale individer burde dratt dit pepper'n gror. Å se saken i et så vidt perspektiv var uhyre interessant, men en fant ved ettertanke ut at en sånn løsning bare ville forverre den mellomfolkelige forståelse.

En sluttet derfor med ørkesløs ønsketenkning, og gikk over til aktiv handling. Biler og folkevogner ble lastet med svangre ryggsekker og forventningsfulle sjeler. Kursen ble lagt mot Rindal og videre til den innerste anleggsdammen i Follidalen. Også her ventet en overraskelse.

Turkomitéen hadde med tanke på studentenes fysiske ressurser, eller mangel på sådanne, planlagt at den videre transport med rygg-

«Klassen beordret to sindige menn til stranden for å skue etter Ormen lille».

sekker og annet utstyr skulle skje med motorbåt etter Gråsjøen, som strekker seg nesten til Trollheimshytta. Dette mente man ville avlaste turdeltakerne såpass mye at en fottur inn til hytta ble overkommelig for alle.

Men det viste seg at båten uteble, og igjen ble man samlet for å utveksle meninger om en uventet oppstått situasjon. Rådslagningen forløp uten større emosjonelle utbrudd. Konklusjonen ble at tekniske nyvinninger i vår moderne tid ikke fortjener sin opphøyede posisjon. Og dermed valgte man å satse på apostlenes hester. En ca. 4 timers marsj over fjellet ville føre oss til bestemmelsesstedet, Trollheimshytta. Alle mente dette skulle la seg gjøre, og la så trøstig i vei.

I de eviglange motbakker og myrdrag som fulgte ble vi ansporet til filosofiske funderinger. En dro raskt den slutning at blant menneskets mange sjelelige stemninger er optimismen den mest villedende. Turen ble nemlig noe hardere enn beregnet.

Dette skyldtes bl.a. at de fleste av oss hadde overdimensjonert utrustning og oppakning p.g.a. den forlokkende rolle motorbåten hadde spilt under planleggingen. Det mest iøynefallende var her soveposene, som blott fikk en estetisk verdi, selv den tvilsom. Deres funksjonelle oppgave kunne lett blitt ivaretatt av lette lakenposer. Akk, ja.

Ved 8—9 tida om kvelden troppet de første opp foran hytta, krumbøyde og støle, men med livet i behold. De ble tatt godt vare på av et enestående, fantastisk vertskap. (Adjektivbruken skal senere begrunnes). Motorbåtens forsvinningsnummer ble igjen diskutert, men siden alle benektet å ha åpenbare fysiske mén av turen,

— man var vitne til et gastronomisk mirakel.

forlot man temaet, og gikk med lettet sinn og legeme inn til en bedre middag. Den smakte fortreffelig.

Etter dette opplivende måltid gikk undertegnede og en annen uberegnelig person avsted for å danne Trolldheimen Nøgenbaderforening. Dessverre lyktes det ikke å få med flere på dette prisverdige tiltaket. Men vårt pågangsmot ble ikke mindre av den grunn, og en bekk bak hytta ble vårt første samlingssted. Etter å ha kontrollert vanntemperaturen la vi oss på ryggen i strømvirvlene og nøt situasjonen. I sløv, meditativ tilstand duvet man sakte nedover bekken, skjult av kratt og kveldsmørke, i sannhet en salig tilstand!

Men på hytta rådde det en annen stemning. Tre fra selskapet var ennå ikke kommet fram, naturligvis en urovekkende nyhet. Omsider ble et par mann utsendt for om mulig å bringe de villfarne til sitt rette oppholdssted for natta. Og i de sene kveldstimer ble da naturens egne underlige lyder innover furumoene fortrenget av hese, ville skrik fra disse menn, som ravet avsted med lommelykt og vidåpne sanser.

Ved midnattstid ble man konfrontert med de ettersøkte. De stod og myste mot lommelyktlyset og bedyret at de var på riktig vei til Trollheimshytta. Denne påstand måtte man medgi var riktig, men det springende punkt ble hvorfor de ikke hadde oppdaget dette før. Alle utredninger som kom var egnet til å forvirre. Denne villfarelsen i mørke og ukjent terreng ble likevel stilltiende akseptert, da de tre mente å ha påvist en stor uoverensstemmelse mellom terreng og kart. Terrenget kan en med andre ord ikke sette sin lit til.

Og etter som dagene gikk, skaffet man seg nye erfaringer og opplysninger både om det ene og det andre. Det formelle grunnlag for fjelloppholdet var botanisering kombinert med friluftsliv. Denne kombinasjon viste seg å fungere helt utmerket og ga rikt utbytte i alle henseende. Det var et stort øyeblikk da vi stod ved varden på Snota 1689 m.o.h., omgitt av stenheller og isssoleier, mens vi med det blotte øye skuet Gråkallen i det fjerne. Ellers var vi i løpet av uken på alle de høyeste fjelltoppene i nærheten. Anført av vår entusiastiske biologi-lærer trålet vi skog og fjell og samlet hundrevis av planter, hele tiden med et strålende vær!

Værgudene skal således honoreres for en forståelsesfull holdning overfor vårt opphold. Det samme gjelder i enda sterkere grad for vertskapet på hytta. Det ble fort enighet om at disse folka var noe

helt for seg selv, i den beste betydning. En ville ikke hatt det bedre i matveien og oppvartningen om en hadde bodd på Høyfjellshotel de Luxe i staden Paradis med status som milliardær. Hvem husker ikke, f.eks. et nattlig intermesso med pannekakesteking? De impliserte i dette kan fremdeles sukke tungt på et hybelkjøkken og sende en vemodig tanke til hin store natt, da man var vitne til et gastronomisk mirakel.

Kveldene (og nettene) der inne er forresten et kapittel for seg selv. Det vil føre for langt å gå i detalj, så den videre beretning er avgrenset til tidsrommet kl. 20—24.

I denne perioden var de fleste samlet i peisestua, hvor en kunne livnære seg av åndelig og legemlig føde, alt etter smak og behag. Det begynte gjerne med visesang, historier, kortspill, o.l. To-raderen og gitaren fikk derfor ikke nyte sitt otium. De ivrigste av oss delte ut gamle sanghefter med villig hånd, og utnyttet deretter lungekapasitet og stemmebånd etter beste skjønn. Vi var således ofte henført i vår skapende, musikalske aktivitet. Dette kunne av de tilstedeværende oppfattes både visuelt og auditivt, særlig det siste.

Vår kunstneriske utfoldelse fikk en alvorlig knekk da man en kveld iakttok en utdelt sangbok som ad luftveien nærmet seg peisflammene. Dette var for oss et ubegripelig fenomen. Vertinna fikk betrodde oss at man satte stor pris på vår musikalske aktivitet, men at det overveiende flertall blant gjestene ytret ønske om en naturlig utvidelse av sangrepertoaret. Vi skiftet da straks over til en annen melodi.

Den ungdommelige livsglede fikk på utallige vis komme til uttrykk, både verbalt og motorisk. «Syng kun i din ungdoms vår», har en eller annen besjelet poet sagt. Han var absolutt inne på noe. For vår del fant vi også på andre ting. Ubarmhjertige sjeler narret oss inn i selskapsleker med en lite flatterende utgang for nybegynneren. Trøsten var at alle hadde rikelig anledning til å dumme seg ut, og flere avslørte åpenbare anlegg her. «En lærer så lenge en lever», heter det. Dette ordtaket kan i mange situasjoner virke irrelevant.

Drengen på hytta var av år nesten dobbelt så beriket som de øvrige blant forsamlingen, og kunne derfor med sikker ro gjøre en lærerspire oppmerksom på nye trekk ved livets skjeve gang. En kveld satt han ved peisen og fortalte om en underlig opplevelse.

For flere år siden hadde en fotturist imponert gjestene på hytta med en fantastisk kortkunst. Fyren hadde fått Spar-dame til å danse på veggen i peisestua! Denne historien interesserte klassens fremtredende realist, som ville vite om drengen selv hadde lært kunsten. Jo da, han kunne forsøke seg, men måtte ha en medhjelper. Klassens mann stilte seg straks ved veggen med Spar-dame i hånden, klar til dyst. På dette stadium var hele forsamlingen brakt til taushet. Drengen viste seg nå litt usikker med hensyn til den videre gang i kortkunsten, han kunne ikke finne igjen det riktige utgangspunkt for kortet på veggen. Vår mann viste likevel stor tålmodighet, og flyttet kortet att og fram, opp og ned, hele tiden med spenning og forventning. Da kom det rolig borte fra peisen: «Ho he dansa nok no.»

Senere ble det en annen dans.

Men også denne tok slutt, og hele oppholdet nærmet seg slutten. Det var uungåelig. Dette faktum ble for en dels vedkommende betraktet som en uendelig trist kjennsgjerning. Bare det å skilles fra det hyggelige, ungdommelige vertskapet ble en prøvelse. Flere fantaserte om eremittliv og uberørt natur som det saliggjørende i vår syke, stressede tid, et naturens paradisi! Derfor måtte vi da en del allerede på lørdag dro tilbake til sivilisasjonen — for å søke vederkvelgelse for amorøs feber, eksosnarkomani, m. m.

Også værgudene mistet besinnelsen denne dagen, idet de overøste oss med et sinnssvakt skybrudd. Dette medførte at enkelte av strøkets bekker i begeistringens rus overgikk grensen for det sømmelige. Men også dette viste seg å få en positiv verdi. Pålitelige kilder hevder at naturens lunefulle opptreden forårsaket epokegjørende sjelsinntrykk hos opptil flere av de mannlige fjellturister. Under heimturen hadde nemlig en flomstor bekk stanset den videre ferd for en stund. Og i første øyeblikk virket situasjonen håpløs for det svake kjønn. Men som så mange ganger før, fant de også her på intuitivt vis sin løsning. Jentene kvittet seg ganske enkelt med det vesentligste av klesplagg under beltestedet. Og ved hjelp av den mer garvede del av det mannlige klientel, imøtekom man naturens uberegnelige krefter i fellesskap. Skjebnen tillot altså at Skaperens raffinerte mesterverk åpenbarte noen av sine attributter — en minnerik begivenhet, som for enkelte medførte visjonært klar-

Skaperens raffinerte mesterverk åpenbarte noen av sine attributter —

syn og nytenkning. Etter at emosjonelle forstyrrelser var brakt under kontroll, de var alle aktivt med i redningsarbeidet.

Også den videre ferd ut av Trollheimens forlokkende rike skjedde til alles tilfredshet. På nytt hadde Vårherres mektige og mangfoldige skaperverk blitt til glede og inspirasjon!